

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020 r. poz. 55, 471 i 1378) uznanie za rezerwat przyrody następuje w formie aktu prawa miejscowego, jako zarządzenie regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Określa ono nazwę rezerwatu, jego położenie lub przebieg granicy i otulinę, jeżeli została wyznaczona, cele ochrony oraz rodzaj, typ i podtyp rezerwatu przyrody, a także sprawującego nadzór nad rezerwatem. Regionalny dyrektor ochrony środowiska w drodze aktu prawa miejscowego

w formie zarządzenia, po zasięgnięciu opinii regionalnej rady ochrony przyrody, może zwiększyć obszar rezerwatu przyrody, zmienić cele ochrony, a w razie bezpowrotnej utraty wartości przyrodniczych, dla których rezerwat został powołany - zmniejszyć obszar rezerwatu przyrody albo zlikwidować rezerwat przyrody.

Rezerwat przyrody „Dolina Huczka” został uznany na podstawie Rozporządzenia Nr 27/07 Wojewody Pomorskiego z dnia 10 października 2007 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. 2007 poz. 2782). W rozporządzeniu określono cel ochrony rezerwatu „*zachowanie elementów przyrody nieożywionej – zróżnicowanych form rzeźby terenu z ostrogą erozyjną Huczka wraz z procesami erozyjnymi zachodzącymi w niszach źródłiskowych oraz w dolinach Huczka i Słupi, zachowanie cennych biocenoz leśnych i źródłiskowych oraz związanych z nimi stanowisk ginących, rzadkich i chronionych gatunków lądowej i wodnej flory i fauny, a także zachowanie stanowiska archeologicznego.*” W niniejszym zarządzeniu cel ochrony przedefiniowano i brzmi on następująco: „*Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ekosystemów wodnych (cieki), leśnych i źródłiskowych z rzadkimi i chronionymi gatunkami flory, fauny lądowej i wodnej, zróżnicowanych form rzeźby terenu wraz z procesami erozyjnymi zachodzącymi w niszach źródłiskowych i dolinie rzeki Słupi.*”

Definiując ponownie cel ochrony nie ujęto w nim – zachowania stanowiska archeologicznego. Jest ono odnotowane w wojewódzkiej ewidencji zabytków województwa pomorskiego, jednak dla stanowiska brak karty informacyjnej w systemie e-Archeo. W terenie jest trudne do zlokalizowania i w zasadzie dla laika niemożliwe do odnalezienia. Proponowana w planie ochrony ścisła ochrona w części rezerwatu, w której występuje to stanowisko w praktyce eliminuje potencjalne zagrożenia związane z jego zniszczeniem. Dodatkowo, planuje się umieszczenie informacji na tablicach edukacyjnych dot. obecności stanowiska w rezerwacie. W związku z tym, zrezygnowano ze wskazania go jako celu ochrony rezerwatu.

Pod względem administracyjnym rezerwat zlokalizowany jest w województwie pomorskim, powiecie bytowskim, w gminie Kołczygłowy, około 700 m na S od miejscowości Gałąźnia Mała, w której znajduje się elektrownia wodna.

Obiekt w całości położony jest na terenie obszaru Natura 2000 PLB220002 Dolina Słupi i w części na obszarze Natura 2000 PLH220052 Dolina Słupi, a także w granicach Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi”.

Teren, na którym znajduje się rezerwat jest własnością Skarbu Państwa, w zarządzie Lasów Państwowych – od strony zachodniej – Nadleśnictwa Leśny Dwór, od strony wschodniej – Nadleśnictwa Bytów. Granica Nadleśnictw biegnie prawym brzegiem rz. Słupi.

Rezerwat obejmuje zróżnicowane formy rzeźby terenu wraz z procesami erozyjnymi zachodzącymi w niszach źródłiskowych oraz w dolinie rzeki Słupi. Pod względem zajmowanej powierzchni w rezerwacie dominują lasy bukowe reprezentujące zespoły kwaśnej buczyny *Luzulo pilosae-Fagetum* i żyźnej buczyny *Galio odorati-Fagetum*. Buczyny porastają zbocza dolin rzecznych. U podstawy zboczy oraz częściowo na nich wykształciły się bardzo małe płyty grądów *Stellario-Carpinetum*. Brzegi cieków porasta wąski pas pojedynczych olsz czarnych, tylko miejscami (źródłiska oraz szersze fragmenty terasy zalewowej) tworzących płyty lasu kwalifikowane jako łągi olszowo-jesionowe *Fraxino-Alnetum*. W miejscach wypływu wód podziemnych, w obrębie łągów rozwinęła się roślinność źródłiskowa. Dominującym zespołem roślinnym źródlisk jest zespół rzeżuchy gorzkiej i śledziennicy skrętolistnej *Cardamino-Chrysosplenietum alternifolii*. Cennym elementem wód rezerwatu jest krasnorost *Hildenbrandia rivularis*, którego skorupiaste plechy występują na kamieniach

zanurzonych w wodzie. Zbocza doliny od strony zachodniej w znacznej części porastają szuwały turzycowe *Caricetum acutiformis*, które wykształciły się na torfowiskach źródłiskowych, lokalnie przyjmujących kopułowy kształt. W całości porośnięte są one szuwarem turzycy błotnej *Caricetum acutiformis* z domieszką szuwaru turzycy prosowej *Caricetum paniculatae*. Niewielki fragment południowej części rezerwatu zajmują leśne zbiorowiska zastępcze w postaci nasadzeń sosny, modrzewia i świerka na siedlisku buczyn.

W rezerwacie dominują siedliska przyrodnicze: 9110 - kwaśne buczyny i 91E0 - łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe. Rzeka Słupia stanowi potencjalne siedlisko 3260 - nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników. Zarówno rzeka Słupia, jak i potok bezimienny dopływający do Słupii od strony wschodniej rezerwatu na odcinku przepływającym przez rezerwat mają podgórski charakter. W granicach rezerwatu Słupia silnie meandruje i mocno podcina okoliczne zbocza. Obszary źródłiskowe są skoncentrowane głównie wzdłuż jej koryta. Taki charakter obu cieków determinuje obecność ryb litofilnych, składających się na podłożu piaszczysto-kamienistym. W wodach cieków występują: minóg strumieniowy, pstrąg potokowy i głowacz białopłetwy.

W niniejszym zarządzeniu oprócz zdefiniowania celu ochrony dokonano zmiany powierzchni rezerwatu. Zgodnie z treścią aktu powołującego rezerwat z roku 2007 wynosiła ona 11,95 ha. Po korekcie granic wynosi obecnie 12,27 ha. Należy wyjaśnić, że w chwili powoływania rezerwatu nastąpiła omyłka i w niepublikowanym załączniku do rozporządzenia w sprawie uznania za rezerwat przyrody przedstawiającym mapę gospodarczą, zaznaczono w granicach rezerwatu wydzielenia 20 x i 20 y (obecnie 20 w) znajdujące się w Nadleśnictwie Bytów. Wydzielania te nie zostały wymienione w treści §2 rozporządzenia, nie ujęto ich w rozliczeniu powierzchniowym rezerwatu. Również po uznaniu za rezerwat nie były traktowane jako znajdujące się w jego granicach. Od czasu powołania rezerwatu omyłki tej nie prostowano. Powierzchnie te nie przedstawiają szczególnych walorów przyrodniczych. Są to zbiorowiska zastępcze z przewagą modrzewia i sosny i obecnie włączono je w granice otuliny rezerwatu

W zarządzeniu wyznaczono otulinę rezerwatu o powierzchni 33,59 ha, mającą na celu zabezpieczenie rezerwatu przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka. Szczególnie istotna jest powierzchnia objęta otuliną od strony wschodniej rezerwatu, od której to rezerwat sąsiaduje z pastwiskami i gruntami ornymi. Utworzenie otuliny jest również niezbędne w celu zapewnienia korzystnych warunków hydrologicznych, jak również dla stabilizacji warunków wodnych ekosystemów hydrogenicznych rezerwatu oraz minimalizacji dopływu zanieczyszczeń pochodzących ze spływów powierzchniowych w zlewni powierzchniowej rezerwatu.

Z uwagi na brak charakterystycznych punktów odniesienia, otulina w części wschodniej terenu ma charakter buforu o szerokości 200 m. W ten sposób najłatwiej ustalić jej granice w jednorodnym terenie, szczególnie właścicielom gruntów. Tam, gdzie istnieją naturalne obiekty liniowe – otulinę wyznaczono wzdłuż ich granic. W przypadku wyznaczenia otuliny po granicach całej zlewni powierzchniowej rezerwatu oznaczałoby to jej rozszerzenie na wiele km² obszarów położonych aż przy źródłach strumienia bezimiennego, co w ocenie tut. organu nie miałoby uzasadnienia. W odniesieniu do terenów położonych wzdłuż zachodniej granicy rezerwatu granicę otuliny wyznaczono po granicach wydzieleni leśnych, a także krawędziach doliny tj. granicy nieco powyżej krawędzi zboczy. Tak wyznaczona otulina dostatecznie zabezpieczy rezerwat przed zidentyfikowanymi zagrożeniami i jednocześnie nie wprowadzi istotnych ograniczeń w zakresie dotychczasowych sposobów użytkowania terenów znajdujących się w jej granicach.

Biorąc pod uwagę przesłanki wynikające z zapisów ustawy z 16 kwietnia 2004 r., niniejsze zarządzenie wprowadza następujące zmiany w stosunku do aktu z roku 2007:

- 1) w zarządzeniu wyznaczono otulinę rezerwatu o powierzchni 33,59 ha;
- 2) do wyznaczenia przebiegu granicy rezerwatu i granicy otuliny wykorzystano numeryczne dane leśne (wg Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Bytów na lata 2015-2024 oraz wg Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Leśny Dwór na lata 2017-2026);

- 3) w załączniku nr 4 do zarządzenia, opisano przebieg granicy rezerwatu w postaci współrzędnych punktów jej załamania w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992.
- 4) w załączniku nr 5 do zarządzenia wskazano punkty załamania granicy otuliny w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992, przy czym punkty te częściowo pokrywają się z granicą rezerwatu, co pozwoliło na wskazanie obszaru otuliny jako obszaru zamkniętego tworzącego spójną całość;
- 5) w zarządzeniu doprowadzono do zgodności przebiegu granicy rezerwatu z granicami wydzieleń leśnych w oparciu o dane z planów urządzenia lasów dla Nadleśnictw Bytów i Leśny Dwór;
- 6) usunięto pomyłkę powstałą w niepublikowanym załączniku graficznym do rozporządzenia uznającego za rezerwat przyrody, polegającą na włączeniu niewłaściwych wydzieleń leśnych - 20 x i 20 y (obecnie 20 w) znajdujących się w Nadleśnictwie Bytów;
- 7) zgodnie z wytycznymi Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w zakresie redagowania projektów zarządzeń regionalnego dyrektora ochrony środowiska w sprawie uznania za rezerwat oraz w sprawie rezerwatu przyrody, powierzchnię rezerwatu podano w oparciu o dane przestrzenne GIS (matematyczna powierzchnia pola rzutu poligonu). Obecne rozliczenie wskazuje, iż powierzchnia rezerwatu wynosi 12,27 ha. W pierwotnym akcie powołującym, jego powierzchnię określono na 11,95 ha, zatem powierzchnia rezerwatu wskazana w niniejszym zarządzeniu jest większa o 0,32 ha. Uznano za niezbędne dokonanie drobnej korekty granicy rezerwatu prowadząc ją po granicach wydzieleń leśnych, co skutkuje powstałą różnicą powierzchni. Wynika ona także z precyzyjniejszych metod pomiaru;
- 8) w zarządzeniu oprócz granicy rezerwatu określonej za pomocą punktów jej załamania wykonanych w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992, położenie rezerwatu opisano również wykorzystując załączniki mapowe, które umożliwiają lokalizację rezerwatu zarówno na tle województwa pomorskiego, jak i Nadleśnictw: Bytów i Leśny Dwór oraz gminy Kołczygłowy, uzupełniając dane geometryczne zawarte w niniejszym zarządzeniu. Ponadto, dla pełnego obrazu lokalizacji rezerwatu wskazano działki ewidencyjne oraz wydzielenia leśne wchodzące w jego granice podając przy tym źródło danych i datę ich pozyskania, na wypadek wystąpienia późniejszych zmian granic działek ewidencyjnych, czy wydzieleń leśnych. Uznano przy tym, że podane w załącznikach informacje określają położenie rezerwatu w sposób precyzyjny oraz przystępny dla użytkowników, którzy nie dysponują umiejętnościami lub możliwościami technicznymi określenia jego położenia wyłącznie przy pomocy współrzędnych punktów załamania granicy rezerwatu. Takie kompleksowe podejście pozwoli zlikwidować problem związany z precyzyjnym określeniem przebiegu granicy i położenia rezerwatu przyrody „Dolina Huczka”;
- 9) doprecyzowano cel ochrony rezerwatu zmieniając dotychczasowe jego brzmienie.

W tej sytuacji zasadne stało się wydanie przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku zarządzenia w sprawie rezerwatu przyrody „Dolina Huczka”, w oparciu o delegację ustawową zawartą w treści art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Projekt zarządzenia został zaopiniowany przez Nadleśnictwa: Bytów i Leśny Dwór.

Nadleśnictwo Bytów przekazało opinię dnia 19 czerwca 2020 r. (pismo ZG2.7212.5.2020.WK) informując o rozbieżnościach w powierzchniach wydzieleń. Były to niewielkie wartości nie mające wpływu na całkowitą powierzchnię rezerwatu obliczoną w oparciu o dane przestrzenne GIS i dotyczyły wydzieleń liniowych w rezerwacie (20~g, 20~i, 20~f).

Nadleśnictwo Leśny Dwór przesłało swoje uwagi pismem z dnia 9 czerwca 2020 r. (sygn. ZG.7212.4.2020). Nadleśnictwo wniosło o korektę granic rezerwatu i jego otuliny proponując włączenie w granice otuliny wydzielenia 280 f (fragment łągi jesionowo-olszowego). Korekty granic dokonano opierając się na przesłanych przez Nadleśnictwo danych.

Po korekcie granic i ponownym przesłaniu dokumentu do zaopiniowania Nadl. Bytów przesłało dnia 15.10.2020 r. (znak pisma: ZG2.7212.5.2020.WK) prośbę o włączenie wydzielienia 33 b w całości w granice otuliny rezerwatu. Podobnie postąpiło Nadl. Leśny Dwór i poprosiło o włączenie wydzielienia 283 a w całości w granice otuliny (pismo z dnia 16.10.2020 r., sygn. ZG.7212.4.2020).

Projekt zarządzenia został zaopiniowany przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (pismo z dnia 29 lipca 2020 r.). Przekazane uwagi dotyczyły nazewnictwa cieków przepływających przez rezerwat. Według Mapy Podziału Hydrograficznego Polski (MPHP) wzdłuż rezerwatu przepływa rzeka Słupia, od wschodu zaś ciek niewyróżniony, nieposiadający nazwy. Ciek o nazwie Konitopska (Huczek) łączy rz. Słupię z jez. Głębokim i znajduje się poza rezerwatem. Uwagi PGW Wody Polskie zostały uwzględnione w niniejszym zarządzeniu. Z tego również względu przedefiniowany został cel ochrony rezerwatu.

Projekt zarządzenia uzyskał pozytywną opinię Regionalnej Rady Ochrony Przyrody w Gdańsku (uchwała z dnia 8 października 2020 r. w sprawie wydania opinii do projektu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku w sprawie rezerwatu przyrody „Dolina Huczka”).

Projekt zarządzenia został zaopiniowany przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska. Uwagi do dokumentu (mail z dnia 16.11.2020 r.) zostały w całości uwzględnione.

Projekt zarządzenia został uzgodniony w trybie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1464) z Wojewodą Pomorskim (pismo z dnia 3 grudnia 2020 r., sygn. PN-I.0041.17.2020.LA).